

REFERAT FRA MØTE I TEKNOLOGIRÅDET

Tid: 7-8. desember 2011

Sted: Lysebu, Oslo

Tilstede:

Ingvild Myhre (ikke 7. desember), Carsten Tank-Nielsen, Gudleiv Forr, Ragnar Fjelland, Elisabeth Harstad, Liv Lunde, Shazhad Rana, Edina Ringdal, Camilla Schreiner (ikke 7. desember), Silvija Seres, Randi Haakenaasen, og Ola Dale.

Forfall:

Edel Elvevoll og Jon Bing.

Fra sekretariatet møtte Tore Tennøe, Jon Fixdal, Christine Hafskjold, Torgeir Knag Fylkesnes, Hilde Lovett og Marianne Barland.

Forslag til referat:

Vedtakssaker

V-sak 09.11 Godkjenning av innkalling og dagsorden
Innkalling og dagsorden ble godkjent.

V-sak 10.11 Godkjenning av referat
Referat fra møte 1. november 2011 ble godkjent.

Drøftingssaker

D-sak 10.11 Ny strategi for Teknologirådet

Tore Tennøe innledet til diskusjon. Teknologirådets siste strategi gikk ut i 2010. For sittende råd har det vært naturlig å overlate dette til det nye rådet, som skulle ha vært på plass i august 2011. Teknologirådet har videre blitt evaluert, og det er naturlig å skue til evalueringen i formuleringen av en ny strategi.

Teknologirådet har formulert strategi to ganger tidligere. 2002-strategien er først og fremst en utdypning av hvordan daværende råd forstod mandatet. Dette må forstås i sammenheng med diskusjonen med NHD om nettopp mandatet og Teknologirådets rolle. 2006-strategien går noe lengre i å operasjonalisere hva det i praksis vil innebære å oppfylle mandatet. Et viktig punkt er utpekingen av temaområder som Teknologirådet skal prioritere.

Felles for de to strategiene er at de har vært relativt uvirksomme for Teknologirådets daglige arbeid og prioriteringer, med unntak av nevnte temaområder. De har også hatt et langt tidsperspektiv.

Evalueringen tilsier at Teknologirådet fungerer godt, oppfyller mandatet og er en meget god investering for det norske samfunnet. Mer spesifikt er det viktig å merke seg at rådet har funnet frem til gode arbeidsformer på en rekke områder, og en ny strategi bør videreføre dette:

- Forholdet mellom råd og sekretariat er godt institusjonalisert
- Kompetansemiksen i så vel råd som sekretariat er hensiktsmessig
- Vi har tatt i bruk og utviklet gode metoder som bidrar til tillit og transparens
- Vi skaper også verdi gjennom å involvere eksperter i en nasjonal dugnad
- Teknologirådet er gode på kommunikasjon
- Vi har høy troverdighet i det politiske miljøet

Evalueringen peker også på utfordringer som det er viktig at strategien svarer på:

- Manglende forankring: Teknologirådet handler ikke på oppdrag, verken en fra NHD/regjeringen eller Stortinget. Vi vil også ha kontakt med ulike deler av regjeringsapparatet og ulike komiteer. Nyten blir dermed spredt utover.
- Kan ha en utydelig rolle for omverdenen. Mandatet er bredt og Teknologirådet kan spille forskjellige roller. Hvilke forventninger skal andre ha, hvem er disse «andre», og hvor ofte skal de ha kontakt med oss?

Tennø foreslo å endre modellen for å sette sammen prosjektporteføljen ved å velge ut 3 tematiske «brennpunkter» i skjæringspunktet mellom de største politiske utfordringene for Norge i en 5-8 års horisont (f eks sikkerhet) og de mest dynamiske og viktigste teknologitrendene (f eks utviklingen på nettet og analyse av store data). Muligheten for å jobbe i team, over tid, med de samme mottakerne, og med høye ambisjoner, kan gi sterkere dagsordensfunksjon og mer synlighet.

D-sak 11.11 Sikkerhet og åpenhet etter 22.juli

Prosjektleder Åke Refsdal Moe orienterte om status for prosjektet, som ble vedtatt på rådsmøte 30. august 2011. Prosjektet tar utgangspunkt i en klassisk utfordring det liberale demokratiet: Hvordan sørge for at samfunnet er åpent og fritt – samtidig som det også oppleves som sikkert? Jens Stoltenberg tok tak i dette umiddelbart etter 22. juli ved å understreke behovet for demokrati og åpenhet, men aldri naivitet. Statsministeren sa naturlig nok ikke så mye da om hvordan vi skal sikre samfunnet – men forslagene vil komme. Vår antakelse er at sikkerhet i dag handler mye om teknologi og teknologianvendelse.

Teknologirådets rådsleder og direktør sendte i september 2011 en parallellsøknad til JD, FAD og NHD om midler til å gjennomføre flere aktiviteter gjennom 2011 / 2012, men foreløpig har dette ikke gitt håndfaste resultater. Omfang og leveranser vil avhenge av evt. tilsagn, og omfatter følgende elementer:

- Rapport om internasjonale erfaringer med terror – hva kan vi lære? Arbeidet med å kartlegge USA og Storbritannia er i gang.
- Rapport om aktuell sikkerhetsteknologi og sjekkliste for demokratiske verdier / personvern. Christine Hafskjold orienterte om arbeidet med disse. En utfordring er hvordan verdier som åpenhet og demokrati kan operasjonaliseres på samme måte som personvern i arbeidet.

- Møteserie: Av åpne aktiviteter har vi arrangert to møter: *Internett og yringsfrihet etter 22. juli* og *Anonymitet på internett*. Det planlegges flere møter i 2012.
- Konferanse i samarbeid med Nobels fredssenter våren 2012. Tidligere ledere av 9/11-kommisjonen og 7/7-kommisjonen i Storbritannia er invitert for å snakke om erfaringer, men det er usikkert om dette lar seg gjøre. Et alternativ er en konferanse som er spisset mot erfaringer med radikaliserings og internett.
- Vi jobber med muligheten for et lekfolksarrangement. Hvordan har 22. juni påvirket folks opplevelse av sikkerhet og hvilke tiltak som er akseptable? Dette vil være relativt ressurskrevende og fordrer finansiering.
- Barn og unge: Vi ønsker å lage en nettmodul for skoleungdom til Du Bestemmer-prosjektet. Tema: Debattkultur og yringsfrihet på nett. Her er vi i dialog om finansiering med partnerne fra IKT-senteret og Datatilsynet.

D-sak 12.11 Innovasjon og omsorgsteknologi

Prosjektleder Hilde Lovett presenterer prosjektets siste aktiviteter og legger frem fremtidsplaner til drøfting

D-sak 13.11 Skog og klima

Prosjektleder Jon Fixdal la frem konklusjoner til drøfting. Prosjektets ekspertgruppe har drøftet skogens klimabidrag, både hvordan trevirke kan brukes til klimaformål, og hvordan behandlingen av skog påvirker klimaeffekten. Ekspertgruppens vurdering er at det er vanskelig å si hvilket avvirkningsnivå som er optimalt fra et klimaperspektiv. En viktig grunn til dette er den såkalte albedoeffekten, det vil si hvordan solrefleksjonen øker i områder der skogen er hugget, og hvordan dette i sin tur reduserer oppvarmingseffekten av forbrenning av skogens som er felt.

Treforedlingsindustrien har mistet betydelig konkurransekraft de siste årene. En viktig grunn til dette er at norsk skogprodukter ikke klarer å konkurrere på pris med sine utenlandske konkurrenter. Skal uttaket i Norge økes må det trolig utvikles nye måter å skape verdier av trevirket, for eksempel i form av biodrivstoff og bioraffinerier. Dette gir behov for utvikling av virkemidler som fremmer investeringer i nye, fremtidsrettede foredlingsmetoder. Økt bruk av tre i bygninger og materialer bør også stimuleres.

Orienteringssaker

O-sak 05.11 Korleis få ut-av-boksen-idear inn i boksen?

Parlamentarisk leiar i SV og tidlegare kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell var invitert til å innleie på bakgrunn av boka «Solidaritet på ny». Han skildra korleis ulike mekanismar hindrar endring. Eit døme er korleis kvart departement har blitt ein kamporganisasjon for ein særskild sektor og slik vert eit konserverande element i staden for endringsagentar. Han drøfta også moglege incitament for endring og korleis arbeidet i regjeringa som kollegium kunne koordinerast betre.

Dette blei utgangspunkt for ein diskusjon om korleis Teknologirådet og dei metodane vi har kan bidra til fornying. Rådet kan organisere ein dugnad for strategisk politikktutforming på tvers av kamporganisasjonar og interesser. Teknologirådet skal nettopp bringe inn dei store teknologi-utfordringane i den politiske debatten og bringe saman folk frå næringslivet, forskning, organisasjonar og nokre gonger også lekfolk, når vi skal gi råd til Stortinget og regjeringa.

O-sak 06.11 Situasjonen for Teknologirådet i Danmark

Tore Tennøe orienterte om situasjonen for det danske Teknologirådet, som har blitt foreslått nedlagt av den nye danske regjeringen. Beslutningen var overraskende gitt den sterke internasjonale posisjonen Teknologirådet har opparbeidet seg, spesielt knyttet til innovative metoder for lekfolksinvolvering og stakeholder-dialog. Både Nature og Science har omtalt saken redaksjonelt. Det ble besluttet å skrive en høringsuttalelse om lovforslaget til den danske regjeringen.

O-sak 07.11 Er smarte byer fremtiden?

Morten Andreas Meyer orienterte om IBMs arbeid med «smarte byer», etterfulgt av livlig debatt med rådet om teknologi som muliggjør for samfunnsendring, og hvordan man kan formulere fremtidsbilder på en måte som stimulerer til politisk handling.

O-sak 08.11 Nytt fra sekretariatet

Tore Tennøe orienterte.

O-sak 09.11 Pågående prosjekter og formidling

Tore Tennøe orienterte på grunnlag av statusrapporter.